

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Linnéuniversitetets inspel till regeringens forsknings- och innovationsproposition

Linnéuniversitetets inspel till regeringens forsknings- och innovationsproposition

Stort lärosäte i sydost

Linnéuniversitetet är ett av Sveriges större lärosäten med en stor bredd på utbildning och forskning, placerat i en del av Sverige med starkt, exportinriktat näringsliv. En region som har behov av vidare forskning och innovation i nära samverkan med näringsliv och offentlig sektor. Linnéuniversitetets ambitioner att stötta en regionförstoring, stärka konkurrenskraften för näringslivet och säkerställa kompetensförsörjning för både offentlig och privat sektor har bland annat visat sig i det samgående som bildade Linnéuniversitetet och i ambitionen att utreda ett samgående med Blekinge Tekniska Högskola. Universitetet kommer fortsätta att vara en positiv kraft i dessa frågor och eftersträva samverkan med andra regionala aktörer. Vår forskning stärker Sveriges konkurrenskraft och kompetensnivå samt bidrar till att lösa globala utmaningar.

Samverkan är förutsättningen för att bidra till innovation och lösning på såväl nationella som globala utmaningar. Linnéuniversitetet vill i det sammanhanget specifikt peka två områden där lärosätet har förutsättningar att samla nationella kunskapscentrum.

Skogens värden och välfärdens kärna – två av våra styrkeområden

Linnéuniversitetets bredd och spets speglas i två av våra främsta styrkeområden där vi bidrar till att lösa utmaningar för näringsliv och samhälle:

- Skogens värden – en unik skoglig och skogsindustriell forskningsmiljö som samlar skogsbruk, träindustri, digitalisering, entreprenörskap och avancerade mjukvarusystem liksom turism, kulturarv och klimatpåverkan. Linnéuniversitetets forskning täcker in skogens hela värdekedja och skapar kunskap för de avvägningar som kan behöva göras.
- Välfärdens kärna – vår bredd av professionsutbildningar och forskning ger förutsättningar att samla ett nationellt kunskapscentrum som kan möta frågor som väcks när tryggheten i samhället står på spel. Det är kombinationen av forskningsämnen, varav några med nationell spets, och utbildning av lärare, socionomer, poliser och sjuksköterskor som skapar det unika.

Skogens värden berör en industri med ett exportvärde på 200 miljarder kronor, till stor del baserad i södra Sverige, där det finns tydliga behov av en utökad forskningssatsning. Linnéuniversitetet har unika möjligheter att möta detta behov och vår skogliga forskning befinner sig i en expansiv fas där hållbart byggande i trä, biolim och digitalisering inom skogsbruk hör till de senaste större externfinansierade projekten. Samtliga externfinansierade projekt bygger på en nära samverkan med näringslivet och syftar till att möta hållbarhetsmål. Linnéuniversitetets bredd är en god förutsättning för att ytterligare förankra och växla upp den spetskompetens som finns inom den skogliga forskningen på Linnéuniversitetet. En kraftsamling för att skapa en stark teknisk högskola på

Linnéuniversitetet skulle ge den skogsbaserade exportindustrin goda möjligheter att ytterligare höja sin konkurrenskraft. Linnéuniversitetet har idag en hög andel företagsfinansierade doktorander som påminner mer om en teknisk högskola än andra universitet. En satsning på 120 miljoner kronor skulle innebära en väsentlig förstärkning av våra möjligheter att möta forskningsbehoven. Det skulle även attrahera ytterligare externa medel och stärka möjligheterna att ge innovationskapacitet till en för Sverige central näring samt bidra till att lyfta dess betydelse som kulturarv och dess potential för besöksnäringen.

Brottsligheten i Sverige har de senaste åren fått en allt större påverkan på samhället och seglat upp som en av de allra viktigaste frågorna för allmänheten. De direkta kostnaderna för politikområdet rättsväsendet har som följd ökat påtagligt. Men även andra politikområden berörs av våldet och annan brottslighet i samhället; arbetsmarknad-, integration-, närings-, utbildnings- och bostadspolitikerna är några av dem. Att bekämpa brottslighet i allmänhet, och det dödliga våldet i synnerhet, står högt på den politiska agendan. Det är därför viktigt att det praktiska arbetet och reformer på området baseras på forskning och beprövad erfarenhet. Kunskapen om brottslighetens orsaker och beprövade reformer som fungerar måste också enkelt föras ut till de myndigheter och de personer som har viktiga roller i brottsbekämpningen.

Vår bedömning är att de kriminalpolitiska reformerna i framtiden är i stort behov av stringenta och kunskapsintensiva analyser och utredningar. Lika viktigt är det att utreda vilken betydelse som sociala insatser har för att förhindra brott och gängkriminalitet. I dagsläget sker förvånansvärt liten forskning på båda dessa områden i Sverige, på svenska data och på svenska reformer. Svenska forskare är sällan involverade i hur reformer utformas och implementeras, i syfte att säkerställa att de går att utvärdera. Detta gör att beslutsfattare ofta har att luta sig mot andra länders forskningsresultat och erfarenheter, vilket inte är tillfredsställande eftersom kontexten ofta är olika. Att regering och riksdag i detta läge inte har en statlig myndighet/kunskapsnod med stark koppling till forskning och utbildning vid universitet och högskolor, är således mycket otillfredsställande.

Linnéuniversitetet är ett av de lärosäten som har de kompetenser som behövs för sammanhanget:

- Svenska kriminalpolitiska laboratoriet – som nyligen erhöll ett startbidrag från Vetenskapsrådet – är en för Sverige unik satsning för att bidra till att utvärdera kriminalpolitik och ge forskningsbaserade svar på hur man ska skapa trygghet för ett hållbart samhälle. Vi arbetar tillsammans med ledande forskare vid andra svenska och internationella universitet. Forskningsprogrammet samlar lärosätets forskare inom kriminologi, nationalekonomi och statistik för att applicera forskningsmetoder på stora datamängder med målsättningen att ge bättre underlag för beslutsfattande inom samhällsviktiga områden.
- Vid Linnéuniversitet finns polisutbildning och forskning inom kriminologi och polisiärt arbete som också är inriktad mot utvärdering av polisens verksamhet och effektivitet.
- Linnéuniversitetet genomför en satsning på att bygga upp den rättsvetenskapliga forskningen och utbildningen vid universitetet

- Den befintliga forskningen och utbildningen vid lärosätet har starka inslag kring utvärdering av såväl kriminalpolitik som sociala insatser med avseende på brottslighet och brottsförebyggande arbete. Här finns Nätverket för professionsforskning som samlar ledande forskare inom kriminologi, polisiärt arbete, sociologi, pedagogik, socialt arbete samt hälso- och vårdvetenskap. Fokus ligger på professioner (och yrken) i välfärdsprofessionella organisationer och berör kompetensförsörjning, utbildning, digitalisering, arbetsmiljö, matchning utbildning/arbetsliv, styrning och autonomi, ledarskap och organisation samt interprofessionella relationer.
- Forskningsprogrammet Connected children, inom socialt arbete kombinerar praktik och forskning för utveckling av kunskapsbaserad prevention. Syftet är att utveckla tidiga och samordnade insatser för barn och unga i svåra livssituationer samt förstärka främjande insatser generellt. Arbetet angränsar till lärosätets lärarutbildning och forskning inom pedagogik och didaktik, liksom språk och kommunikation.

Linnéuniversitetet har med sin bredd inom forskning och utbildning inom samhällets välfärdssektor och professioner som polis, socionom, social- och behandlingspedagoger och lärare, en unik möjlighet att kunna stödja den offentliga sektorns grundläggande uppgift att leverera trygghet och säkerhet.

Kompetensförsörjning handlar inte enbart om de nyexaminerade studenter som lämnar för ett yrkesliv. Minst lika viktigt är vidareutbildning av yrkesverksamma samt att omsätta forskningsrön till innovationer i offentlig sektor och för detta krävs forskning i anslutning till relevanta utbildningar.

En satsning på 80 miljoner kronor skulle möjliggöra att fullt ut växla upp den breda och tydliga kompetens Linnéuniversitetet redan har inom dessa områden. Väljer regeringen att gå vidare med förslagen att reducera antalet myndigheter genom att omvandla Brottsförebyggande rådet till ett forskningsinstitut är Linnéuniversitetet väl lämpat och rustat att vara värduniversitet för ett sådant institut under förutsättning att forskningsanslaget finns.

Internationellt uppkopplat bredduniversitet en motor i exportinriktad region

Sammantaget producerar Sverige framgångsrik forskning. Dock finns det aspekter som kan utvecklas och den internationella konkurrensen tilltar i takt med att andra stater ökar sina avsättningar till forskning. Sverige investerar en betydligt mindre andel av de offentliga medlen i forskning än våra nordiska grannländer uttryckt som statliga FoU-investeringar i förhållande till BNP. Det är också ytterst tveksamt om Sveriges starka fokus på konkurrensutsatta medel verkligen är kvalitetsdrivande eller ens effektiv resursanvändning. I det svenska forsknings- och innovationssystemet ser Linnéuniversitetet sin roll som ett internationellt uppkopplat bredduniversitet i en av de mest exportinriktade delarna av landet.

Linnéuniversitetet bidrar till att möta näringslivets och offentlig sektors behov av kompetens och innovation. Stark grundforskning är en förutsättning för innovativa tillämpningar i samverkan med näringsliv och offentlig sektor. Forskarskolor i nära samarbete med det lokala näringslivet spelar en nyckelroll för att binda samman grundforskning i universitetsmiljö med innovativa företag. För att kunna utveckla

och nyttja innovationskraften regionalt och nationellt krävs en stark basfinansiering. Framför allt för att kunna fylla det behov av forskning och utveckling som finns inom skogs- och träindustrin, men även för att bidra till de många framgångsrika mindre företag som är verksamma i sydöstra Sverige. Ett kapacitetshöjande anslag riktat mot innovation ökar möjligheten att dra fördel av grundforskningen. Ytterligare en önskvärd förbättring skulle vara att tillåta Linnéuniversitetet att använda myndighetskapital för att stötta innovation. Ska näringslivet stå sig i internationell konkurrens måste även forskningen ha en internationell förankring via ett starkt, internationellt uppkopplat universitet.

Linnéuniversitetet har med sin bredd inom forskning om samhällets välfärdssektor och därtill knuten professionsutbildning som polis och socionom en unik möjlighet att kunna stödja den offentliga sektorns grundläggande uppgift att leverera trygghet och säkerhet genom forskningsbaserade lösningar. Med vår position inom utbildning och forskning kopplad till välfärdssektorns yrken och en infrastruktur för samverkan har Linnéuniversitetet kapacitet att snabbt föra ut forskningsresultat via såväl nytutexaminerade socionomer, poliser och lärare som via fortbildning, kapacitetshöjande vidareutbildning och karriärutveckling för yrkesverksamma inom nyckelsektorer. Linnéuniversitetet har lång erfarenhet av samverkan med kommuner och stärker ytterligare detta arbete genom en gemensam samverkansplattform med kommuner i vårt närområde för att lättare föra ut forskning till att bli innovationer i offentlig sektor. Universitetets bredd är en fördel för att kunna skapa en allsidig forskningsmiljö – en bredd som få andra universitet i Sverige har inom den offentliga sektorns professioner vare sig det gäller forskning eller utbildning. Denna bredd gör att universitetet har flera framgångsrika spetsmiljöer av relevans för integration och skola, däribland språkinläring – bland annat inriktad på svenska som andraspråk. Till detta kommer en pågående satsning på att kraftigt stärka den rättsvetenskapliga forskningen vid Linnéuniversitetet, det ovan nämnda Svenska kriminalpolitiska laboratoriet, tvärvetenskapliga forskningsmiljöerna gällande professioners utmaningar och kompetensförsörjning i välfärdstjänster samt en samverkanssatsning för att svara på kommuners behov av forskning.

Teman som bör prioriteras

Linnéuniversitetet vill lyfta fram ett antal teman som universitetet menar förtjänar att prioriteras i regeringens kommande forsknings- och innovationsproposition.

1. Ge universitetet möjligheter att rekrytera internationella talanger

Ska svensk forskning lyckas attrahera talanger från hela världen måste vi som land och enskilt lärosäte kunna erbjuda attraktiva villkor. Viktiga villkor är bland andra

- garanterad forskningstid – vilket innebär stärkta basanslag
- goda möjligheter för eventuella medföljande partner och barn
- en enkel, snabb och pålitlig process för arbets- och uppehållstillstånd
- god tillgång till infrastruktur.

I dagsläget riskerar nydisputerade utvisas då fast anställning efter disputation inte kan garanteras efter att Sverige har bekostat en forskarutbildning. Andra exempel på direkta missförhållanden är fall där Migrationsverkets handläggningstider är så

långa att det omöjliggör uppehållstillstånd eller där forskares barn får utvisningsbesked. Detta är inte ett effektivt sätt att upprätthålla vår status som en ledande forskningsnation även om det givetvis finns anledning att vara uppmärksam på externa hot mot Sveriges säkerhet och forskningens integritet.

2. Stötta samarbete inom Europauniversiteten

Flera svenska lärosäten deltar i olika Europauniversitet med finansiering från EU. Detta är ett bra sätt att säkra mobilitet för studenter och forskare inom Europa, stärka europeiska kontakter och forskningssamarbete samt säkra en hög kvalitet i forskning och utbildning. Sverige har länge haft målsättningen att öka sin andel av europeiska forskningsmedel inom Horisont Europa. Europauniversiteten har stor potential att underlätta att nå den målsättningen. Till detta kommer att finansiering från European Research Council (ERC) eller Marie Skłodowska-Curie Actions har stor potential att stärka forskningsmiljöer utöver direkta finansiella effekter, till exempel har ERC bland den högsta vetenskapliga *impact* av alla forskningsprogram globalt. Men ska detta arbete kunna ge full utdelning behöver initiala omkostnader ersättas. Effektiv internationalisering med stärkt kvalitet och rimlig säkerhet ger ökade kostnader. Europauniversiteten förtjänar ett större engagemang och stöd.

3. Investera för öppen vetenskap

Ett stort behov för framtiden är tillgång på en pålitlig, säker och funktionell infrastruktur för delning och lagring av data. Detta underströks tydligt i Lundadeklarationen 2023¹. I allt väsentligt är detta en fråga om hög kvalitet och öppna data kan bidra till vinster för forskningen. Målsättningen i Europa är gemensamma, kompatibla lösningar för att hitta och få tillgång till redan insamlade data. Rätt utnyttjat kan öppna data vara en stor tillgång för både europeisk och svensk forskning, men för att detta ska lyckas krävs investeringar i infrastruktur för delning och lagring av data. Datalagring som är säker och möjliggör delning av öppna data för med sig nya kostnader för hela den svenska universitetsvärlden. Dessa kostnader måste täckas om öppen datadelning ska bli en tillgång för svensk forskning.

En fast finansiering av Svensk nationell datatjänst (SND) är av särskild vikt, inte minst för att säkerställa nationellt kompatibla system som är uppkopplade mot europeiska initiativ som European Open Science Cloud (EOSC). Långsiktighet i finansiering följt av utvärdering skulle ge en stabilare grund än nya ansökningar vart tredje år som i dagsläget. En jämförelse kan göras med Norge som har byggt upp ett mer långtgående centralt finansierat stöd för lärosäten. Förslagen i SOU 2021:65 Stärkt fokus på framtidens forskningsinfrastruktur bör tas vidare i någon form, i synnerhet en samlad e-infrastrukturmyndighet. Förslaget i SOU 2023:59 Ny myndighetsstruktur för finansiering av forskning och innovation att ge en framtida Vetenskapsmyndighet ett tydligt ansvar för all forskningsinfrastruktur inklusive e-infrastruktur är ett sätt att göra detta.

¹ <https://www.regeringen.se/contentassets/55e7d8fbf6df4a54ac56942b98d94e4f/lund-declaration-on-maximising-the-benefits-of-research-data-pa-engelska.pdf>

Även öppen publicering behöver stötta. Det är inte ansvarig användning av skattemedel att offentligt finansiera forskning, kvalitetsgranskning, publicering och läsning för att sedan lämna ifrån sig rätten till publiceringen. De nuvarande publikationssystemen är inte kvalitetsdrivande utan stödjer snarare strategiska publiceringar av så små forskningsresultat så möjligt för att maximera utdelningen, så kallad "salamipublicering". Staten bör ta sitt ansvar och stötta lärosätenas arbete med att tillhandahålla öppna publikationskanaler för att fullt ut kunna dra nytta av de möjligheter öppen vetenskap kan ge.

4. Minska den statliga styrningen och värna akademins frihet

Regeringen har i två regeringsförklaringar och i andra sammanhang tydligt deklarerat sin ambition att värna den akademiska friheten. Detta är lovvärt och välkomnas av Linnéuniversitetet. Akademisk frihet är en förutsättning för hög kvalitet i forskning och innovation i samhället. I *Magna Charta Universitatum* presenteras tre huvudprinciper: oberoende från makten, omöjligheten att skilja undervisning och forskning åt, samt vikten av fri debatt och fritt utbyte av idéer. Linnéuniversitetet menar att det är viktigt att betona alla dessa tre huvudprinciper och framhåller att de ska ses som en helhet.

Rapporteringsbördan och regleringen av universitetens verksamhet bör minska för att frigöra potentialen i svensk forskning. Givetvis behöver även lärosäten granskas och utvärderas, men en granskning tar resurser i anspråk och en alltför stor mängd granskningar av olika slag är begränsande på lärosätenas frihet. Därför bör granskningar begränsas till särskilt viktiga områden. Ett effektivt sätt att minska rapporteringsbördan skulle vara ett större inslag av basanslag – de möjliggör fri forskning utan att forskningen ska passa in i en förutbestämd mall.

En viktig aspekt av akademisk frihet är forskningens autonomi från den politiska makten. Strategiska val och profilering bör avgöras av lärosätena själva då de känner sina styrkor, möjligheter och samverkanspartners väl. En alltför långtgående styrning av statliga forskningsmedel till särskilda teman minskar den institutionella autonomi för lärosäten. När forskningsmedel fördelas till särskilt samhällsrelevanta teman bör detta ske i öppna utlysningar via forskningsråden, Vinnova och Energimyndigheten, då de har regeringens uppdrag att fördela medel för att finansiera excellenta forskningsidéer. Hög kvalitet i forskning uppstår inte genom regleringsbrev och statlig detaljkontroll utan på oberoende lärosäten med tryggad finansiering och förutsägbara villkor samt en tydlig koppling mellan forskning och utbildning.

5. Använd produktivitetsavdraget riktat

Produktivitetsavdraget har urholkat svenska forskningsanslag. Att produktivitetsavdraget dessutom har kombinerats med ökade krav och förväntningar på svenska lärosäten framstår som motsägelsefullt. I en situation av ökande internationell konkurrens är en ständig, inbyggd besparing på personalintensiv verksamhet som forskning fullkomligt förödande på sikt. Efter tre decennier är urholkningen ett faktum. Även om vissa effektivitetsvinster har skapats finns det en gräns för vad som kan effektiviseras inom personalintensiv verksamhet som undervisning och forskning. Världsledande forskning skapas inte genom stadig urholkning. Återinvestera produktivitetsavdraget under en 10-årsperiod för att

restaurera anslaget till högre utbildning i Sverige till en mer normal europeisk nivå och för att garantera forskning i anknytning till utbildningar. Det skulle ge tydliga fördelar för kompetensuppbyggnad, konkurrenskraft och innovation.

6. Skapa balans mellan forsknings- och utbildningsanslag.

Ska lärosätenas huvuduppgifter forskning och utbildning bidra till svensk kompetensuppbyggnad, konkurrenskraft och innovation måste forskningsanslag och utbildningsanslag vara i balans. Det är dels en fråga om akademisk frihet principiellt, dels en fråga om att sambandet mellan forskning och högre utbildning inte kan brytas. Separeras forskning och utbildning från varandra blir vare sig det förra eller det senare excellent och även samverkan med omgivande samhälle blir lidande. Universitetssektorn har tre uppgifter: forskning, utbildning och samverkan. En pall behöver tre ben för att stå, på två ben är det svårt, på ett ben omöjligt. En målsättning måste vara att anslagen till forskning och utbildning på ett universitet är lika stora. Detta ger kapacitet att möta näringslivets behov av både innovation och kompetens vilket är nödvändigt för såväl små som stora företag, för exportindustrin likaväl som mer lokalt inriktat näringsliv. Ett exempel på hur viktigt detta är i hela landet är de företagsforskarskolor som framför allt gynnar mindre och medelstora företag. Dessa företag har sällan egna forskningsavdelningar, men de innovationer som skapas här är grund för framtidens välfärd. För att detta mål ska realiseras krävs en balans mellan forskning och utbildning; universitetet bidrar med kompetensbyggnad genom utbildning för att kunna utnyttja innovationer och forskningskapacitet för att skapa innovationer. Allt i nära samverkan med näringslivet. Likaså krävs innovation även inom offentlig sektor och forskning måste bidra till att lösa de utmaningar samhället står inför, men forskningens resurser måste då vara i nivå med utbildningens, och förmågan måste finnas i hela landet. Linnéuniversitetet har internationellt framgångsrik forskning inom vårdvetenskap med inriktning på bland annat palliativ vård och akutvård, men ska dessa framgångsrika forskningsmiljöer kunna utvecklas krävs forskningsmedel i balans med utbildningsmedel. En god samverkan med vårdgivare och vårdföretag kräver att universitetet har finansiella möjligheter att utveckla de forskningsmiljöer som är starka. Ett liknande kapacitetstak gäller avseende Linnéuniversitetets stora forskningsmiljöer i didaktik och praktiktäna skolforskning, ska forskningen kunna matcha utbildningens storlek och betydelse måste det finnas finansiella resurser för detta. Innovation och kompetenta medarbetare inom välfärdens professioner kräver forskningsanslag i paritet med utbildningsanslaget.

Att bryta sambandet mellan forskningsanslag och utbildningsanslag äventyrar idén med ett universitet och själva den principiella grunden för den akademiska friheten, men även samhällets kapacitet att möta behov av forskning, utbildning och innovation. Det går aldrig att skapa en stark kunskapsnation utan en balans mellan dessa behov.

7. Starka basanslag nödvändiga för högkvalitativ forskning

Ökningen av konkurrensutsatta, externa medel har stora effekter på svensk forskning. Ett stort beroende av externa medel leder till ineffektivitet i svensk forskning eftersom en hög andel externa medel sätter den enskilde forskaren i centrum snarare än forskargruppen och lärosätet, vilket motverkar en långsiktig uppbyggnad av starka miljöer. Detta riskerar att vara hämmande för att kunna svara

mot samhällets behov av innovation. Det kan även vara ett hinder både för utvecklingen av samarbete och för långsiktig planering av forskning då externa, konkurrensutsatta medel givetvis är tidsbegränsade. Externfinansiering tenderar även att belöna mindre framsteg inom ramen för det som redan är tämligen välbeforskat. Djärva språng för att nå ny kunskap belönas däremot sällan med konkurrensutsatta medel utan kräver basfinansiering. Givet den stora mängd administration som krävs även för misslyckade ansökningar är det inte alls självklart att konkurrensutsatta medel är effektiv användning av statliga forskningsmedel. Vidare kräver externa medel ofta samfinansiering och medger inte full kostnadstäckning av fasta utgifter för inventarier, infrastruktur med mera. Detta gäller i synnerhet STEM som till sin natur är mer infrastrukturkrävande och därmed har behov av högre basanslag. För att nå Linnéuniversitetets ambition att bygga en skog- och träprofilerad teknisk högskola i en exportinriktad del av Sverige finns det tydliga behov av stärkta basanslag. Såväl samfinansiering som kostnadstäckning ska täckas av basanslagen och ett effektivt utnyttjande av externfinansiering från näringsliv och EU-källor kräver därför stärkta basanslag. Det förefaller även märkligt och knappast kvalitetsdrivande att statliga finansiärer i vissa fall kräver medfinansiering av andra statliga medel. Slutligen är basanslag viktigt för att säkra grundforskning som leder till innovation och tillämpningar i nästa led. Ska Sverige öka sin andel av EU:s forskningsmedel behövs fria medel i form av basanslag som möjliggör utveckling av de idéer som kan vinna europeisk finansiering. Detta gäller forskningsmedel generellt, men särskilt EU som i stor utsträckning lägger tyngdpunkten på innovation snarare än grundforskning. Ska europeiska forskningsmedel kunna få full utväxling i Sverige krävs starka basanslag – både för att erhålla EU-medel och för att utnyttja dem.

8. Stötta samarbeten mellan lärosäten

Lärosätenas autonomi är en hörnsten för framgångsrik forskning. Därför bör eventuella samgåenden mellan lärosäten växa fram underifrån, stimuleras och stöttas, inte tvingas fram. Samtidigt kan det finnas behov av kraftsamling för att stärka innovationsförmåga och forskningskapacitet regionalt och nationellt. Det bästa för svensk forskning är nätverk och samarbete, inte konkurrens mellan lärosäten. Framgångsrikt samarbete måste stimuleras fram och få växa från behov och regionala möjligheter. Regionalt samarbete och regionförstoring hänger samman med internationella kontakter. Det bygger innovationskapacitet i hela landet och stöttar spetsforskning där den är bäst kopplad till såväl regionala behov som internationella möjligheter. Svensk forsknings- och innovationspolitik bör syfta till att skapa förutsättningar för starka forskningsområden baserat på flera lärosäten i samverkan. Detta måste vara en prioriterad fråga för Sverige som framgångsrik forskningsnation. Linnéuniversitetet har sedan starten varit en aktiv förespråkare för samarbete – både i sydost vilket var grunden till universitetet, och i ett vidare perspektiv inom Lärosäten Syd och även på det europeiska planet. Svensk forskningspolitik bör belöna den som bygger den starkaste alliansen som binder in mest kompetens internationellt. Ska samgående mellan lärosäten komma till stånd bör regeringen vara beredd att skjuta till medel för att täcka temporära kostnader vid samgåendet och de närmaste åren efter ett samgående. Vill regeringen stimulera fram större lärosäten bör regeringen vara beredd att öka anslag via en generell mekanism för sammanslagna lärosäten för att fullt ut kunna nyttja synergieffekter.

Lärosätets arbete med profilering

I grund och botten handlar all forskning om att lösa problem – antingen att lösa samhällsproblem eller att genom grundforskning utvidga vår kunskap om världen för att på sätt kunna lättare lösa framtida eller oförutsedda problem. Målet med allt profileringsarbete måste därför vara att bidra till att lösa samhällsproblem och utvidga vår kunskap om världen genom att stärka forskningens kvalitet. Dessa mål med profileringsarbetet driver fram två olika inriktningar:

- En mer disciplinberoende inriktning med fokus på ett väldefinierat grundforskningsfält
- En mer tvärvetenskaplig inriktning med fokus på att lösa specifika samhällsproblem som tenderar att gå över disciplinära gränser.

Inom dessa inriktningar krävs givetvis att forskningen är av hög kvalitet för att kunna lösa de problem som identifieras. Linnéuniversitetets profileringsarbete har därför två ansatser:

- Att identifiera, stödja och utveckla spetsforskningsmiljöer
- Att samla forskning från olika discipliner och områden inom bredare ansatser för att möta komplexa samhällsutmaningar.

Inom dessa ansatser finns särskilda satsningar av forskningsmedel eller samverkan med näringsliv, civilsamhälle och myndigheter. Spetsforskningsmiljöer är mindre i storlek och har med ett mer inomdisciplinärt fokus med målsättningen att vara nationellt ledande och internationellt synliga. Breda miljöer för att möta samhällsutmaningar däremot innesluter flera forskargrupper och har en tvärvetenskaplig ansats med bredare samverkan både inom och utom universitetet för att uppnå samhälleliga effekter och innovation. Målsättningen är att lösa samhällsproblem och dessa är sällan inomdisciplinära. Dessa ansatser kompletterar varandra och ska skapa band mellan grundforskning, behovsdriven forskning och nyttiggörande. I denna framställning presenteras i första hand de breda satsningarna med vissa nedslag i de spetsforskningsmiljöer som ingår, men är inte en fullständig redovisning av universitetets samtliga forskarmiljöer.

Ett viktigt område för Linnéuniversitetet är **Skogens värden**, en unik skoglig och skogsindustriell forskning och utbildning. Detta är en tvärvetenskaplig ansats som inkluderar forskning inom skogsbruk, träbyggnadsteknik, smart produktion/industri, digitalisering och dataintensiva tillämpningar med anknytning till skogsbruk och träindustri samt även aspekter som skogens betydelse för turism, kulturarv och konstnärliga uttryck. Linnéuniversitetet har mycket goda förutsättningar genom placering i Småland med skogen som bas för tillväxt och näringsliv samt stor potential i en underdimensionerad skogsforskning. Inom området finns en väletablerad och förankrad samverkan med externa partners i regionen; från stora strategiska partnerskap med IKEA och Södra till satsningar på små- och medelstora företag inom bygg- och träindustri och samarbeten med skogsägare. Genom att angripa nutidens hållbarhetsutmaningar på ett systemiskt sätt, med insikt i hur olika discipliners ansträngningar interagerar med och påverkar varandra, utvecklar vi innovativa tekniska helhetslösningar för en cirkulär biobaserad framtid. Framför allt har byggsektorn stor potential att nyttja och nyttiggöra den forskning som sker inom trämaterial och träbyggnadsteknik. Målsättningen är ett helhetsgrepp över hela

värdekedjan från skogen, via utveckling och produktion av material och komponenter, till att säkerställa hög prestanda och lång livstid för byggande.

Ytterligare ett viktigt område för Linnéuniversitetet är **välståndens kärna**: hela den demokratiska kedjan från opinionsbildning och val till verkställande av politiska beslut och leverans av samhällsservice i form av polis, socialtjänst, skola, sjukvård. Demokratiska val och opinionsbildning lägger grunden för den offentliga sektorns prioriteringar. Möjligheten för den offentliga sektorn att leverera vad medborgarna efterfrågar är beroende av kompetenta medarbetare med innovativa arbetssätt och en forskning som täcker hela den demokratiska kedjan. Linnéuniversitetet har en internationellt erkänd spetsforskning fokuserad på relationer och interaktioner mellan medier samt en stark position vad gäller utbildning och forskning rörande välfärdens professioner. Universitetet har en stor bredd av professionsutbildningar med hög kvalitet kopplad till flera starka forskningsmiljöer, bland annat inom socialt arbete fokuserat på barn och unga samt utsatta områden och en stor forskningsmiljö inriktad på praktisknära skolforskning. Av särskilt intresse är Svenska kriminalpolitiska laboratoriet som kombinerar universitetets satsning på rättsvetenskap med existerande miljöer i polisiär forskning och kriminologi, socialt arbete samt internationellt erkänd nationalekonomisk forskning inriktad på arbetsmarknad, utanförskap och analys av stora datamängder. En viktig målsättning är att arbeta nära de professioner som berörs för att föra ut nya forskningsresultat till stat, region och kommun. Inom lärarutbildningen och skolforskningen bör framför allt den framväxande spetsforskningen om flerspråkighet, svenska som andraspråk, språkinlärning och utbildningsinriktad språkvetenskap nämnas. Inom fältet finns en stark samverkan med skolsektorn och det vetter även mot mer naturvetenskapliga metoder i studiet av språkinlärningen med infrastrukturen LiLa Lab (Linnaeus University Language Processing Lab) som en viktig tillgång. Den nyligen inrättade donationsprofessuren mot sakprosa är även den ett viktigt inslag i den nyttoinriktade språkvetenskapliga forskningen på Linnéuniversitetet.

Ett starkt område för Linnéuniversitetet ända sedan starten har varit **vatten** och i synnerhet Östersjön. Flera forskargrupper med olika inriktning samlas i en gemensam inriktning på hållbar förvaltning av vattenresurser. Förutom en sjöfartshögskola med gamla anor har Linnéuniversitetet en väletablerad spetsforskningsmiljö. Miljön är inriktad på ekologiska och evolutionära interaktioner från land till hav fokuserat på mikrobiologiskt liv, effekter av ett varmare hav samt toppredatorers betydelse för Östersjöns hälsa. Bland annat har viktiga infrastrukturer byggts upp i form av laboratorier och provtagningsstationer, vilket möjliggör unika studier av Östersjöns mikrobiologiska tillstånd, kombinerat med studier av ett varmare hav i form av undersökningar av den vik som värms upp av Oskarshamnsverkets kylning. Inriktningen mot mikrobiologiskt liv har även tydliga synergieffekter med andra forskningsområden, till exempel förmågan att kunna utnyttja liknande metoder och infrastruktur för att undersöka mikrober i Östersjöns ytskikt, på transplanterat i levande vävnader och i berggrunden i anslutning till både slutförvar av kärnavfall och gruvdrift.

Inom **vårdvetenskaplig** och medicinsk forskning strävar Linnéuniversitetet efter att uppnå synergieffekter för att knyta samman forskning med bredden av utbildningsprogram som Linnéuniversitetet har inom området. Viktiga spetsforskningsgrupper finns inom biomaterialkemi och vårdvetenskap med

inriktning mot bland annat akutvård, palliativ vård och vård av kroniskt sjuka äldre inklusive stöd till anhöriga. En viktig satsning inom området är E-hälsoinstitutet med syfte att oberoende och evidensbaserat följa upp, utvärdera, forska och utbilda för att skapa ett sunt införande och användande av e-hälsa och digitalt stöd i vården. Linnéuniversitetet har ett nära samarbete med sjukhus i närregionen liksom med företag verksamma inom medicinsektorn.

En framväxande bredare miljö formas kring spetsforskningsgrupper med internationellt erkänd forskning inom **turismvetenskap, entreprenörskap och tillämpat kulturarv**. Detta område möter komplexa frågor kring hållbarhet och turism, men även kulturarvets potential för besöksnäringen och betydelsen av entreprenörskap för regional utveckling. Av särskilt intresse regionalt är såväl skogens värde som rekreationsyta och kulturarv liksom det fysiska kulturarvet i form av odlingslandskap och fornlämningar. Ett exempel på områdets styrka på Linnéuniversitetet är UNESCO-professuren i tillämpat kulturarv och den starka ställning som universitetets forskning inom turismvetenskap har vid internationella jämförelser. I anknytning till detta område finns även spetsforskning inom digitala humaniora, bland annat uttryckt genom Linnéuniversitetets deltagande i forskningsinfrastrukturen HumInfra.

Överlappande med dessa områden finns datavetenskaplig forskning främst inriktad på digitala transformationer, AI och stora data med tydliga tvärvetenskapliga och stödjande ansatser. Digitalisering påverkar samtliga områden i samhället och digitala transformationer och AI är därför kopplad till projekt inom skogens värden, välfärdens kärna, vårdvetenskap samt humaniora och kulturarv. Den tvärvetenskapliga ansatsen är nödvändig för att kunna fullt ut förstå och nyttja de förändringar som digitaliseringen innebär inom olika områden i samhället och digitalisering är därför en viktig del som är direkt integrerad i flera av våra forskningsområden. Forskningsmiljön Data Intensive Sciences and Applications är en tvärvetenskaplig ansats att stödja forskningsområden utanför datavetenskapen med att hantera stora data – avseende insamling, behandling och visualisering. Visualiseringsstödet sker bland annat genom Linnéuniversitetets deltagande i forskningsinfrastrukturen InfraVis.

Markant ökning av externa forskningsmedel 2022

Universitetets profileringsarbete har burit frukt i form av en markant ökning av externa forskningsmedel 2022 och enligt preliminära siffror även 2023.

Linnéuniversitetet har en ökande trend av medel från finansiärer som Vetenskapsrådet, Formas, Forte och EU vilka framför allt fattar finansieringsbeslut grundat på forskning av hög kvalitet och vetenskaplig excellens.